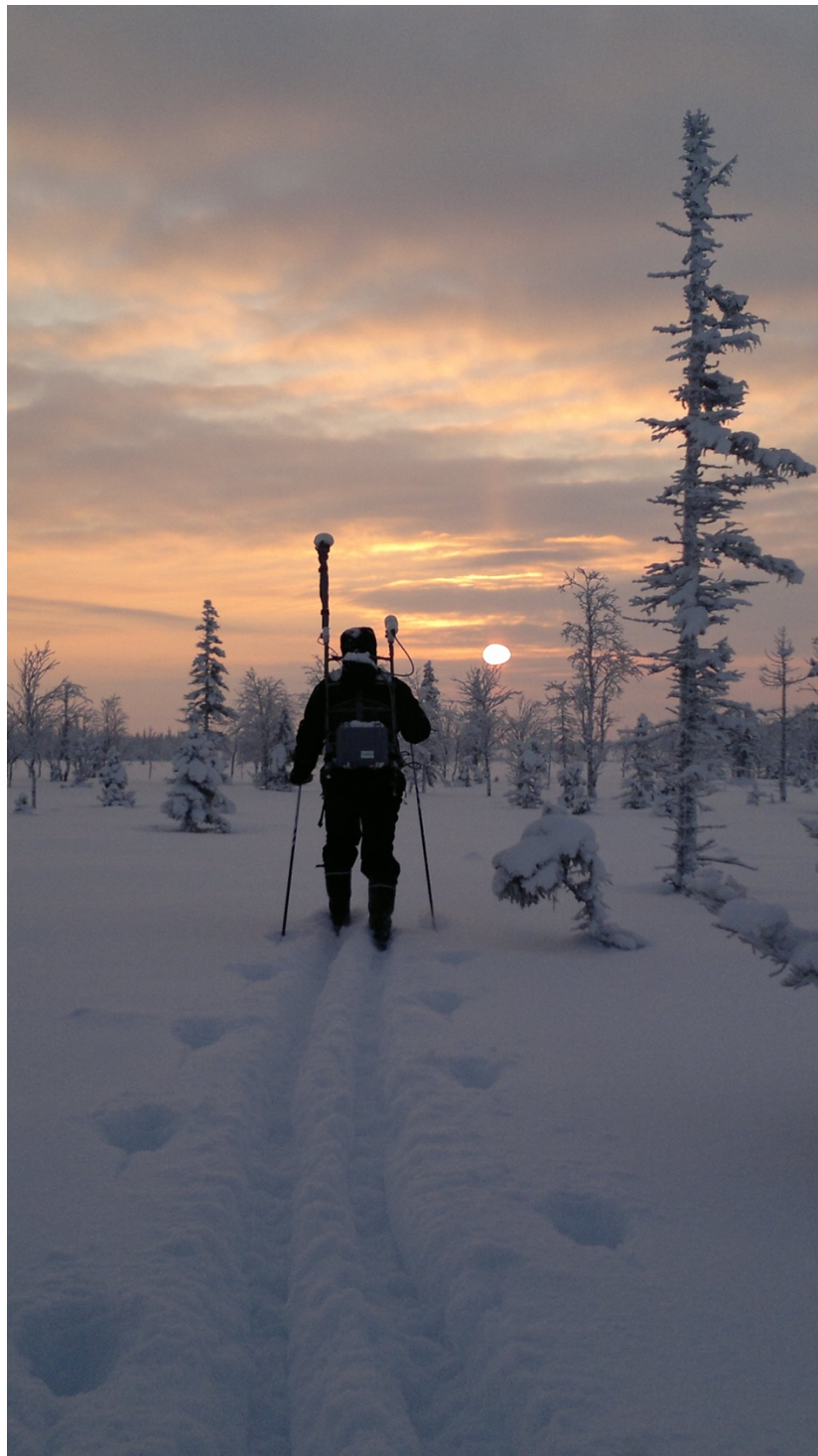


# MALMINETSINTÄJÄRJESTELMÄ



## Sisällys

Kestävää toimintaa malminetsinnän koko elinkaaren ajan.....	3
Malminetsintäjärjestelmän toimintaperiaatteet.....	4
Käytännön ohjeita vastuullisuuden arviointiin .....	5
Sidosryhmäyhteistyö.....	6
Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen .....	8
Työterveyden ja -turvallisuuden hallinta .....	9
Kriisinhallinta.....	10

# Kestävää toimintaa malminetsinnän koko elinkaaren ajan

Kestävän kaivostoiminnan verkosto on kaivosalan yhtiöiden ja alan sidosryhmien yhteistyöfoorumi. Verkoston tavoitteena on jakaa tietoja ja kokemuksia sekä kehittää kotimaisten kaivosten toimintatapoja entistä vastuullisemmiksi.

Vuonna 2016 laadittuun malminetsintäjärjestelmään sitoutuneet yhtiöt noudattavat luonnon, ihmisten ja talouden kannalta kestäviä toimintaperiaatteita. Kestävä malminetsintä kattaa hankkeen koko elinkaaren esiselvityksistä ja suunnittelusta jälkihoitoon.

Malminetsintäjärjestelmä tarjoaa yhtiöille konkreettisia ohjeita kestävään toimintaan. Järjestelmän avulla myös arvioidaan ja todennetaan jäsenyhtiöiden sitoutuminen yhteisiin pelisääntöihin. Yhtiöiden kuulumisesta malminetsintäjärjestelmän piiriin päättää Kestävän kaivostoiminnan verkoston hallitus.

Malminjärjestelmä koostuu yhteisistä toimintaperiaatteista sekä neljästä arviointityökalusta, jotka kattavat malminetsinnän koko elinkaaren vaiheittain.

# Malminetsintäjärjestelmän toimintaperiaatteet

1. Yhtiöiden toiminta on läpinäkyvää.
2. Yhtiöt noudattavat malminetsinnän parhaita käytäntöjä ja sitoutuvat toiminnan jatkuvaan parantamiseen.
3. Yhtiöt minimoivat toimintansa negatiiviset vaikutukset lähialueiden yhteisöille, ympäristölle ja luonnon monimuotoisuudelle.
4. Yhtiöt kunnioittavat ympäröivää yhteisöä ja ottavat huomioon yhteisön kulttuurin ja elämäntavat.
5. Yhtiöt pitävät aktiivisesti yllä vuoropuhelua sidosryhmien kanssa, ja sidosryhmät ovat mukana kestävän malminetsinnän periaatteiden kehittämisessä.
6. Yhtiöt eivät vaaranna työntekijöidensä ja lähialueen yhteisöjen terveyttä ja turvallisuutta.
7. Yhtiöt hoitavat malminetsinnän jälkihoidon vastuullisesti.

# Käytännön ohjeita vastuullisuuden arviointiin

Malminetsintäyhtiöt voivat arvioida, seurata ja kehittää omaa toimintaansa neljän arviointityökalun avulla. Arviointityökalut luovat perustan myös ulkoisille auditoinneille. Seuraavien sivujen tiivistelmät kertovat arviointityökalujen soveltamisperiaatteet ja sisällöt lyhyesti.

Arviointityökalut kokonaisuudessaan:

<http://www.kaivosvastuu.fi/malminetsinta/arviointityokalut/>

Arviointityökalut:

1. Sidosryhmäyhteistyö
2. Luonnon monimuotoisuuden hallinta
3. Työterveys ja -turvallisuus
4. Kriisinhallinta

Malminetsintäjärjestelmän mukaisessa arvioinnissa on käytettävä ammatillista harkintaa. Arviointityökalujen soveltaminen edellyttää myös, että arvioinnin toteuttajalla on riittävä asiantuntemus aihepiiristä ja hallintajärjestelmien arvioinnista.

# Sidosryhmäyhteistyö

Malminetsintäjärjestelmään sitoutuneet yhtiöt selvittävät ja tunnistavat toimintansa sosiaaliset, taloudelliset, ympäristölliset ja kulttuuriset vaikutukset paikallisiin yhteisöihin. Yhtiöt noudattavat toiminnassaan avoimen viestinnän periaatteita ja edistävät sidosryhmien mahdollisuuksia osallistua yhtiöiden sidosryhmiin<sup>1</sup> vaikuttavien toimintamallien luomiseen, kehittämiseen ja soveltamiseen. *Saamelaisten kotiseutualueella ja poronhoitoalueella otetaan huomioon näiden sidosryhmien erityispiirteet ja oikeudet.*

Malminetsinnän vastuujärjestelmää noudattavat yhtiöt sitoutuvat tekemään sidosryhmäyhteistyötä seuraavien periaatteiden mukaan:

1. Yhtiöt tunnistavat toimintansa kannalta keskeiset sidosryhmät ja kannustavat niiden edustajia osallistumaan vuoropuheluun ja tärkeiden kysymysten käsittelyyn. Yhtiöt arvioivat suunnitellun toiminnan vaikutuksia alueen eri sidosryhmiin ja selvittävät sidosryhmiensä toiveet ja tarpeet.
2. Yhtiöt hyödyntävät toiminnassaan sidosryhmäyhteistyön työkalupakissa<sup>2</sup> kuvattuja hyviä käytäntöjä, joiden avulla parannetaan yhtiöiden ja sidosryhmien välistä vuorovaikutusta.
3. Paikallisyhteisön kanssa käydään jatkuvaa, rakentavaa ja aitoa, yhteistyöhön tähtäävää vuoropuhelua. Yhtiöt sitoutuvat sidosryhmäyhteistyön avulla edistämään toiminnan sosiaalisten ja ympäristövaikutusten tunnistamista sekä etsimään ja toteuttamaan aktiivisesti keinoja haitallisten vaikutusten välttämiseen ja minimoimiseen.
4. Toiminnassa noudatetaan avoimuutta ja läpinäkyvyyttä. Malminetsinnän valmisteluvaiheesta alkaen yhtiöt viestivät toiminnastaan, sen vaikutuksista ja sidosryhmäyhteistyöstään avoimesti ja ymmärrettävästi. Sidosryhmiä tiedotetaan toiminnasta, ja heitä kuullaan oikea-aikaisesti ja aktiivisesti. Kuulemisprosesseissa sidosryhmille varataan riittävästi aikaa käsitellä ehdotuksia ja tutustua aineistoihin.
5. Yhtiöt valmistelevat sidosryhmäyhteistyötä koskevan dokumentoidun järjestelmän ja noudattavat sitä. Sidosryhmäyhteistyöhön liittyvien tavoitteiden toteutuman raportointi on julkista.
6. Yhtiöt keräävät sidosryhmiltään palautetta toimintansa ja sidosryhmäyhteistyön kehittämiseksi. Sidosryhmien esittämiin huolenaiheisiin vastataan ja huolenaiheiden syihin pyritään löytämään kaikkia osapuolia tyydyttäviä ratkaisuja. Palautteiden seuranta ja niihin reagoiminen on aktiivista ja ohjaa yhtiöiden sidosryhmiin vaikuttavaa ja sidosryhmäyhteistyötä koskevaa toimintaa. Yhtiöt järjestävät eri sidosryhmien tarpeisiin soveltuvia palautteenantokanavia.
7. *Yhtiöt toimivat siten että ne eivät heikennä saamelaisten mahdollisuuksia käyttää heille alkuperäiskansana kuuluvia oikeuksia ylläpitää ja kehittää kulttuuriaan sekä harjoittaa perinteisiä elinkeinojaan. Lisäksi saamelaisten kotiseutualueilla noudatetaan Akwé: Kon -ohjeita<sup>3</sup>.*
8. Yhtiöt huolehtivat niiden työntekijöiden ja alihankkijoiden perehdytyksestä sidosryhmäyhteistyöhön.
9. Jälkihoitovaiheessa yhtiöt tiedottavat sen hetkisen toimintansa päättymisestä, malminetsinnän tuloksista ja mahdollisista jatkotoimista sidosryhmille.

<sup>1</sup> Sidosryhmillä tarkoitetaan malminetsintäjärjestelmän sidosryhmäyhteistyötä koskevan arviointityökalun liitteessä 1 kohdassa 1 mainittuja ryhmiä.

<sup>2</sup> Sidosryhmäyhteistyön työkalupakki. Kestävän kaivostoiminnan verkosto. (<http://www.kaivosvastuu.fi/handbook/>)

<sup>3</sup> Akwé: Kon –ohjeet. Ympäristöministeriö. 2011. Ympäristöhallinnon ohjeita I.

([https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/41525/OH1\\_2011\\_Akwe\\_Kon\\_-ohjeet.pdf?sequence=1](https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/41525/OH1_2011_Akwe_Kon_-ohjeet.pdf?sequence=1))

# Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen

Luonnon monimuotoisuuden<sup>4</sup> säilyttäminen kuuluu kestävän kaivostoiminnan ja malminetsinnän periaatteisiin. Malminetsintäjärjestelmään sitoutuneet yhtiöt noudattavat sellaisia toimintatapoja ja työmenetelmiä, joiden avulla varmistetaan luonnon monimuotoisuuden säilyminen malminetsinnän kaikissa vaiheissa. Yhtiöt toimivat vähintään No Net Loss -periaatteen mukaisesti, ja ne tavoittelevat Net Positive Impact -periaatetta.

Malminetsinnän vastuujärjestelmää noudattavat yhtiöt sitoutuvat luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen seuraavien periaatteiden mukaan:

1. Yhtiöt tiedostavat, että Natura-alueet, lakisääteiset luonnonsuojelualueet, erämaa-alueet, retkeily- ja maisema-alueet sekä muut luonnonsuojelun kannalta arvokkaat alueet ja kohteet edistävät luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä, ja noudattavat niitä koskevia kansallisen lainsäädännön ehtoja ja vaatimuksia.
2. Luonnon monimuotoisuuteen vaikuttavissa suunnitelmissa ja toimenpiteissä tiedotetaan, kuullaan ja huomioidaan sidosryhmiä. *Malminetsinnässä huomioidaan myös saamelaisten perinteisen tiedon ja käytänteiden säilyttäminen.*
3. Yhtiöt kehittävät periaatteita ja käytäntöjä
  - a) hyväksymällä luonnon monimuotoisuutta koskevan sitoumuksen, joka on linjassa tämän toimintakehyksen kanssa ja joka ohjaa yhtiön toimintaa.
  - b) kartoittamalla ja huomioimalla alueen luonnon monimuotoisuuteen liittyvät ominaispiirteet<sup>5</sup>.
  - c) laatimalla luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä koskevan hallintajärjestelmän.
  - d) laatimalla aluekohtaisen toimintasuunnitelman, jolla varmistetaan luonnon monimuotoisuuden ja direktiivilajien säilyminen alueella sekä vuorovaikutus alueen eri sidosryhmien kanssa.
4. Yhtiöiden ja niiden alihankkijoiden työntekijät perehdytetään ja koulutetaan ymmärtämään luonnon monimuotoisuutta koskevat vastuut sekä toimimaan luonnon monimuotoisuus säilyttäen.
5. Yhtiöt toimivat tekemiensä suunnitelmien ja järjestelmien mukaan sekä seuraavat niissä asetettujen tavoitteiden toteutumista.
6. Luonnon monimuotoisuuteen liittyvistä asioista viestitään avoimesti ja läpinäkyvästi, ja monimuotoisuuteen liittyvä raportointi on julkista.
7. Maailmanperintökohteissa tai niiden puskurivyöhykkeellä sekä luonnon- ja kansallispuistoissa ei harjoiteta malminetsintää. Yhtiö varmistaa, ettei sen suunnittelema toiminnalla ole vaikutusta edellä mainittuihin alueisiin.
8. Natura-alueilla<sup>6</sup>, niihin vaikuttavilla lähialueilla, muilla lakisääteisillä luonnonsuojelualueilla sekä erämaa-, virkistys- ja retkeilyalueilla yhtiöt sitoutuvat

<sup>4</sup> Biologista monimuotoisuutta koskevassa yleissopimuksessa ”biologinen monimuotoisuus” tarkoittaa ”kaikkiin, kuten manner-, meri- tai muuhun vesiperäiseen ekosysteemiin tai ekologiseen kokonaisuuteen kuuluvien elävien eliöiden vaihtelevuutta; tähän lasketaan myös lajin sisäinen ja lajien välinen sekä ekosysteemien monimuotoisuus.”

<sup>5</sup> Ominaispiirteisiin kuuluvat niin uhanalaiset/direktiivilajit, uhanalaiset luontotyypit, luonnonsuojelualueet, metsälakikohteet sekä muinaismuistot.

<sup>6</sup> Natura-alueella toimimiseen liittyy kaivosteollisuuden näkökulmasta merkittäviä ylimääräisiä rajoitteita. EU:n komission ohjeessa *Energiasektorin ulkopuolinen kaivannaisteollisuus ja Natura 2000* (Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2011) esitellään alan toimijoille miten kaivosteollisuuden tulee toimia, jotta sen lähestymistapa on linjassa Natura 2000 -lainsäädännön vaatimusten kanssa. Dokumentti löytyy englanniksi osoitteesta

[http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/nee\\_n2000\\_guidance.pdf](http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/nee_n2000_guidance.pdf)

noudattamaan malminetsintäjärjestelmän luonnon monimuotoisuutta koskevaa arviointityökalua. Näillä alueilla toimimista ei suositella.

9. Malminetsinnän päätyttyä yhtiöt saattavat alueen mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan.



# Työterveyden ja -turvallisuuden hallinta

Malminetsintäjärjestelmää noudattavien yhtiöiden tavoitteena on varmistaa, että yhtiöiden ja niiden alihankkijoiden työntekijät palaavat kotiin turvallisesti ja terveinä jokaisen työpäivän päätteeksi. Yhtiöt edistävät aktiivisesti työntekijöidensä terveyttä ja hyvinvointia niin työssä kuin työn ulkopuolella.

Yhtiön toiminnasta ei aiheudu haittaa myöskään muiden toiminta-alueella toimivien ja vierailevien terveydelle tai turvallisuudelle. Niihin liittyviä käytäntöjä kehitetään yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Yhtiöt varmistavat malminetsintäalueiden turvallisuuden myös toiminnan päättymisen jälkeen. Yhtiöt määrittävät turvallisuusarvioinnin perusteella toimenpiteet, joilla malminetsinnästä aiheutuneet vaaratekijät poistetaan. Yhtiöt tarjoavat sidosryhmille mahdollisuuden osallistua alueen jälkitarkastukseen.

Malminetsintäjärjestelmää noudattavien yhtiöiden tavoitteena on saavuttaa nolla tapaturmaa -tilanne. Tavoitteen toteutumista tuetaan seuraavien toimenpiteiden avulla:

1. Järjestelmää noudattavat yhtiöt laativat työterveyttä ja -turvallisuutta koskevat toimintaperiaatteet, jotka yhtiöiden johto vahvistaa. Yhtiöiden henkilöstö perehdytetään toimimaan periaatteiden mukaisesti. Lainsäädäntö määrittää minimitason. Yhtiö vastaa myös sen alihankkijoiden työterveydestä ja -turvallisuudesta.
2. Työterveyden ja -turvallisuuden vastuut ja vastuuhenkilöt on määritetty selkeästi organisaation eri tasoilla.
3. Yhtiöillä on käytössään työturvallisuuden ja -terveyden perehdytysohjelma. Koulutus kattaa yhtiöiden omat ja palveluntuottajien työntekijät. Perehdytysohjelman avulla yhtiöt varmistavat, että työntekijät hallitsevat turvalliset työtavat ja osaavat tunnistaa ja ennaltaehkäistä työhön liittyviä vaaratekijöitä.
4. Perehdytysohjelma ohjaa lisäksi työntekijät raportoimaan työturvallisuudesta ja siihen liittyvistä seikoista säännöllisesti. Raportoinnin tuloksia hyödynnetään soveltuvin osin työturvallisuuskäytäntöjen ja yhtiötason liiketoiminnan jatkuvassa kehittämisessä.
5. Yhtiöillä on käytössään dokumentoitu työterveyden ja -turvallisuuden hallintajärjestelmä, joka koskee yhtiöiden omia ja palveluntuottajien työntekijöitä. Järjestelmän olennaisia osia ovat mm. työn vaarojen tunnistaminen, riskien arviointi ja työpaikkatarkastukset, joilla tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti.
6. Yhtiöt tiedottavat avoimesti työturvallisuuteen ja -terveyteen liittyvistä toimintaperiaatteistaan, tavoitteistaan ja niiden toteutumisesta.

# Kriisinhallinta

Malminetsintäjärjestelmää noudattavat yhtiöt kehittävät kriisinhallintavalmiuttaan erilaisten äkillisten poikkeustilanteiden varalta, niiden ennaltaehkäisemiseksi ja vaikutusten minimoimiseksi. Kriisinhallintavalmiutta kehitetään, arvioidaan ja testataan sekä yhtiö- että paikallistasolla. Kriisinhallintavalmius säilytetään tarvittavilta osin myös malminetsinnän päättymisen jälkeen.

Malminetsintäjärjestelmää noudattavilla yhtiöillä on kriisinhallintasuunnitelma, jossa on kuvattu toiminta kriisitilanteissa yhtiö- ja paikallistasolla:

1. Suunnitelma perustuu malminetsintätoimintaan liittyvien riskien tunnistamiseen ja arviointiin.
2. Suunnitelma sisältää sidosryhmäkohtaiset ohjeet ja menettelytavat erilaisten kriisitilanteiden varalta. *Kun toiminta sijoittuu poronhoitoalueelle, suunnitelmassa kuvataan myös toimintamalli, jolla lähiseudun asukkaat, poronhoitajat ja porot ohjataan kriisitilanteen sattuessa pois vaara-alueelta.* Suunnitelma laaditaan yhteistyössä sidosryhmien kanssa.
3. Suunnitelma sisältää menettelytavat luonnon monimuotoisuuden huomioimiseksi kriisitilanteessa, jonka osana otetaan yhteys mahdollisimman pian luonnon monimuotoisuudesta vastaavaan viranomaiseen.
4. Suunnitelmassa on määritetty johdon ja kriisinhallintaryhmään kuuluvien henkilöiden vastuut ja tehtävät.
5. Suunnitelma sisältää kriisitilanneviestintään liittyvät ohjeet ja yhteystiedot.
6. Suunnitelmaa tarkastetaan, arvioidaan ja päivitetään säännöllisesti yhtiö- ja paikallistasolla.
7. Henkeä, terveyttä, omaisuutta tai ympäristöä välittömästi uhkaavissa onnettomuuksissa tai vaaratilanteissa vastuu pelastustoiminnan järjestämisestä on pelastustoimella. Yhtiöt varmistavat kriisinhallinnasta vastaavien työntekijöidensä ammattitaidon perehdyttämällä ja järjestämällä säännöllisiä kriisitilanneharjoituksia. Kriisitilanneharjoitukset järjestetään yhteistyössä tärkeiden sidosryhmien, kuten pelastuslaitoksen kanssa. Kriisitilanteen aikainen vastuunjako kriisinhallintaryhmän ja pelastustoiminnan välillä tulee näin huomioiduksi. Harjoituksissa testataan myös viestintä- ja ilmoitusjärjestelmiä. Harjoitusten perusteella kriisinhallintasuunnitelmaa kehitetään edelleen.
8. Kriisinhallintasuunnitelmasta tiedotetaan henkilöstölle, urakoitsijoille, pelastusviranomaiselle, ympäristöviranomaisille sekä vaikutusalueella oleville muille sidosryhmille, toiminnanharjoittajille ja asukkaille. Yhtiöt välittävät kriisinhallintavalmiuden kokemuksia ja toimintatapoja toisilleen.